

ARGIA SARIAK 2010

Xabier Letona ARGIAko zuzendariaren hitzaldia

Arratsaldeon guztioi,

Hemen, zuen artean, badira Madrilgo Auzitegi Nazionalera atzera eta aurrera ibili zaretenak euskarazko egunkari bat sortzeagatik edo berau egiteagatik. Gaizkile gisa. Ba jakin ezazue, hemen gure artean izatea ohorea dela guretzat.

Euskal gizarteak ere horixe bera adierazi dizue azken asteetan erakutsitako elkartasunaz. Buka dadila behingoz esperpentoa eta izan dadila benetako justizia esparru batean beharko lukeen moduan: absuluzioarekin eta horrek dakarren guztiarekin.

Eta prentsa eta kazetaritzaz jarraituko dut, baina oso ikuspegi desberdinetik helduta. Mariano Ferrer kazetaritzaren egoera txarraz ari zen Noticias de Gipuzkoa egunkarian egindako elkarrizketa batean eta galdetzen zioten ea kazetariak matxinatu beharko ote luketen. Baietz, zerbait egin beharko litzatekeela zioen berak, baina kazetariak erantzuten zion ea nola matxinatu 900 euroko kontratuarekin.

Eta Marianok: "Horregegatik. Egoera horretan egonda, zer egingo duzu? Harritzen nauena da ea nola heldu garen hain azkar egoera horretara. Kazetaritza ausardia galtzen ari da, hain azkar gainera. Esaldiren bat ozenago luzatzen duen iritzi artikuluren batzuk besterik ez dira geratzen. Baina informazioaren munduaz ari naiz, informatzeko moduaz. Hain da berdintsua, hain dago bai publizitate bidez edo informazio bidez jaten ematen dizuten horien zerbitzura".

Hala ikusten zuen berak gaur egungo kazetaritzaren osasuna. Eta egoera horretan, gaur egun kazetariak barra-barra doaz langabeziara, Estatu Batuetan, Espainian, Frantzia... Euskal Herrian ere ematen dira halakoak, jakina... baina euskal prentsan ez horrenbeste, nik bederen ez dut pertzepzio hori, edo ez da oraindik publiko egin, edo ez da oraindik heldu, hori ere posible da, baina ematekotan ere ez dut uste besteen maila berean emango denik. (Krisia bada hori da aurretik batzuk diru asko irabazi dutelako eta gaur egun ez delako horrela irabazten. Eta euskal prentsan ez da dirurik irabazten).

Bai, Geu Gasteiz itxi da, Nafarroan oso egoera larriak biziko dituzte batzuk, baina horietan krisiaz gain bestelako faktoreak ere badira, Nafarroaren kasuan politikoak esate baterako.

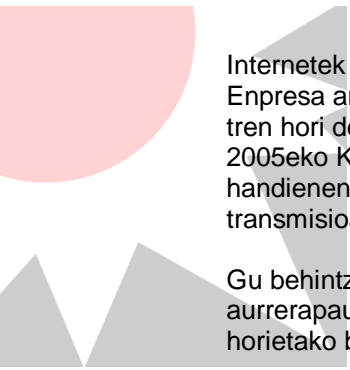
Orduan, nola egin aurre egoerari?

Modu ugari egongo dira, jakina, eta guk ez dugu formula magikorik, baina gustatu izan zaizkit ikusi ditudan bi hausnarketa:

Bata amerikar kazetari izar hauetako batena da, Jeff Jarvis, kazetaritzaren muinari heltzen dio eta diskurtso probokatzailea du. Esaten du, Internet eta teknologia berrien bultzadaren ondorioz, kazetaritza jadanik ez dela istorioak kontatzea bakarrik.

Nik uste dut horrek muina izaten jarraitzen duela: hau da, errealitatean dagoen zerbait jaso, norbere galbahetik iragazi eta hartzaileari eskaini. Baina Jarvisek badu arrazoirik ere, batez ere Internetek dakarren aldaketa guztiaz ari denean. Hala dio berak:

"Baina jarraitzen badugu pentsatzen gure zeregina narratzailearena dela eta horretara mugatzen bagara, orduan informazioa bildu eta partekatzeko beste molde batzuen aurrean ixteko arriskua dugu, eta molde hauetatik ateratzen direnak ez dira beti istorio moduan bukatzen, hau da, ez daude egituratuak eta ohi bezala kontatuak. Gure burua zabaltzen badugu, kazetariak erraztatzaile gisa ikusi ditzakegu, komunitatearen antolatzaile moduan, irakasle, administratzaile, iragazki, tresna sortzaile gisa, algoritmoen sortzaile gisa".

Internetek dakarren guztiaz ari da, informazioak jaso eta zabaltzeko sortzen ari diren molde ugarietz. Enpresa argitaratzaile tradizionaleri gogotik ematen die egurra tren hori pasatzen utzi dutelako. Eta tren hori dela eta badugu kezkatzeko arrazoirik, espabilitatu beharrean gaude. Gogoratzen dut 2005eko Kazetaritza Kongresuan Josu Landak zioena: euskarak ere garaiz heldu ziola Interneti, handienen pare, baina gero lokartu egin garela. Iaz Mondragon Unibertsitatean kulturaren transmisioari buruz egindako hitzaldi batean ideia bera errepikatu zuen. Ematen du zer pentsaturik.

Gu behintzat hor gabilta ea nola asmatu papera eta Internetekoa uztartzen, eta apurka bada ere aurrerapausoak ematen. Gaur ekitaldi hau Internetez zuzenean eskaintzea ere aurrerapauso horietako bat da.

Eta eguneroko borroka horretan, kazetaria eta honek behar duen azpiegiturari buruzko azken hausnarketa bat. Interesgarria da gainera, erreflexioa datorren lekutik datorrelako. Enric Gonzalez da hausnarketaren egilea, El Pais-eko kazetaria, azaroa bukaera arte egunkari horretan bost egunetan egiten zuen oso zutabe kritikoa eta orain Jerusalemara bidali dute korrespontsal gisa, mihi gaiztoek diotenez zigor gisa.

Kontua da Enric Gonzalezi Espainiako Cuco Cerecedo kazetaritza saria eman diotela oraintsu, eta saria jaso ondorengo hitzaldiaren bukaeran esandakoarekin geratu ginen ARGIAkook:

“Dagoeneko ezin gara enpresa handiekin fidatu, beste interes batzuk dituzte. Informazioa eskaintzen jarraitu ahal izateko kazetariak euren artean antolatu beharko dira, kooperatibetan, elkarteetan, edozein modutan”. Erredakzioan ibili genuen atzera eta aurrera hitzaldi zati hau, eta pentsatu nuen ez gaudela gaizki posizionatuak.

Baina inpresioa dut bakarrik ahulak garela, topatu behar direla aliatuak eta bide horretan 2009an esperientzia polita izan genuela. Bertsoa.com, Info 7 eta Argia.com-en artean Hitzetik Hultzera telebista saioa egin genuen. Eta gero BECeko finala ere zuzenean eman genuen, ETBk bezala. Hiru txiki elkartu eta handienaren ondoan jarri ginen.

Eta hurrengorako utziko dut gaur egun, informazioari dagokionez, sarean dagoen kontraesan nagusietakoa. Sareak papera zokoratzen du, baina sareko informazioa nagusiki, oraindik ere, paperetik bizi da. Bistan da, denok ere badugu zereginik korapiloa askatzeko.

Eskerrik asko zuen arretagatik.

Lasarte-Orian
2010eko urtarrilaren 29an